

ANTWOORDEN OP VRAGEN OVER 'BLEISWIJKSE ZOOM NATUURLIJK SCHONER EN GEZONDER'

Waarom is in de Bleiswijkse Zoom een betere waterkwaliteit nodig?

De Bleiswijkse Zoom is een geliefd water- en groengebied langs de Rotte. Het gebied wordt graag en drukbezocht voor sport en ontspanning. Het water in de Bleiswijkse Zoom is een officieel aangewezen zwemplas. Om er zorgeloos te kunnen zwemmen en recreëren, is het belangrijk dat de kwaliteit van het water goed is. Daarvoor zijn doelen gesteld. Die doelen zijn nog niet bereikt. Daarom nemen we maatregelen om de kwaliteit van het water verder te verbeteren.

Hoe komt het dat het water in de Bleiswijkse Zoom niet helder is?

Voor een goede kwaliteit van het water is het belangrijk dat er een goede balans is in alles wat er groeit en bloeit in de Bleiswijkse Zoom. Dat het water in de Bleiswijkse Zoom nu niet altijd helder is, heeft verschillende oorzaken. Het komt vooral doordat nu nog vanuit de Rotte voedselrijk (nutriëntenrijk) water de Bleiswijkse Zoom instroomt, waar een voedselrijke baggerlaag ligt en een uniforme inrichting is met weinig oeverplanten. Ook is er een grote hoeveelheid vissen, die de problemen als het ware in stand houden. Veel van die vissen wroeten in de bodem en woelen de bodem om. Hierdoor raken waterplanten los en gaan stukjes van de bodem door het water zweven. Dit vertroebelt het water. Ook kunnen hierdoor algen gaan groeien. Algen groeien ook doordat voedselrijk water vanuit de Rotte de Bleiswijkse Zoom instroomt. Verder helpt het niet, dat langs de waterkant nu nog weinig planten groeien die juist kunnen bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit.

Kan je zwemmen in de Bleiswijkse Zoom?

Veel mensen vinden zwemmen in buitenwater fijn. Het water in recreatiegebied de Bleiswijkse Zoom is een (door de provincie) officieel aangewezen zwemplas waar je veilig kunt zwemmen. Tijdens het zwemseizoen (mei tot oktober) wordt elke twee weken de bacteriologische kwaliteit van het zwemwater gemeten. Actuele informatie hierover staat op www.zwemwater.nl of op de website van de Omgevingsdienst Midden-Holland. Deze dienst (ODMH) ziet toe op de kwaliteit van zwemwater (in opdracht van de provincie). Als het nodig is, geeft ODMH een negatief zwemadvies of een zwemverbod. Als er bijvoorbeeld veel blauwalgen in het water zitten, wordt zwemmen afgeraden. Zwemmen in water met teveel blauwalg kan leiden tot gezondheidsklachten. In de afgelopen jaren is voor de zwemplas Bleiswijkse Zoom vaak een waarschuwing of negatief zwemadvies afgegeven. Een belangrijke aanleiding voor het waterschap, het recreatieschap en de gemeente Lansingerland om zich samen in te zetten voor de verbetering van de waterkwaliteit van de Bleiswijkse Zoom.

Wat is blauwalg?

Blauwalgen zijn bacteriën in het water die leven van licht en voedingsstoffen (zoals fosfaat en stikstof). Lees hier verder voor antwoorden op [veelgestelde vragen over blauwalg](#).

Hoe wordt de kwaliteit van het water in de Bleiswijkse Zoom beter?

Voor gezond en helder water is het belangrijk dat er een goede balans is in wat er groeit en bloeit in en om de plas. In de Bleiswijkse Zoom is die balans nu niet goed. Daarom nemen we meerdere maatregelen, zodat het ecosysteem zich kan herstellen. Hieronder staan de belangrijkste maatregelen:

- De waterinlaat vanuit de Rotte passen we aan. We maken een omleiding (bypass) om ervoor te zorgen dat zo min mogelijk water via de Rotte en Rotteboezem de Bleiswijkse Zoom instroomt. In dat water zitten namelijk heel veel voedingsstoffen (nutriënten) waardoor algen kunnen groeien. We laten dit water alleen instromen als de waterstand in de Bleiswijkse Zoom te ver zakt.

- Regenwater houden we vast. We stellen een flexibel peil in, waarbij de waterhoogte iets mag zakken in de zomer en stijgen in de winter.
- De fosfaatrijke sliblaag van de bodem halen we weg (baggeren).
- De fosfaten die na het baggeren achterblijven in het water en de bodem binden we met Phoslock[®]. Dit is een soort klei met lanthaan, een stof die fosfaat sterk bindt. Door fosfaat te binden en vast te houden in de kleilaag op de bodem van de plas, krijgen algen minder kans om te groeien.
- We leggen natuurvriendelijke oevers aan. De planten die hier gaan groeien, helpen mee het water te zuiveren en zo de kwaliteit van het water te verbeteren. Natuurvriendelijke oevers zorgen ook voor meer biodiversiteit.
- We zorgen voor een evenwichtige visstand met vooral plantminnende vissen zoals: snoeken, alen, zeelten en ruisvoorns en minder bodemwoelende vissen zoals: brasems, karpers en blankvoorns.

Is baggeren alleen niet voldoende om weer helder water te krijgen in de Bleiswijkse Zoom?

Om de Bleiswijkse Zoom natuurlijk schoner en gezonder te krijgen, is baggeren belangrijk. Bij het baggeren worden veel fosfaten uit het water gehaald, omdat de fosfaatrijke sliblaag van de bodem wordt verwijderd. Daarna blijven nog fosfaten achter, die we binden met Phoslock[®]. Ook zorgen we ervoor dat water uit de Rotte (met veel voedingstoffen) niet zomaar de Bleiswijkse Zoom instroomt, we leggen natuurvriendelijke oevers aan en zorgen voor een goede visstand. Al deze maatregelen samen zorgen ervoor dat het ecosysteem van de Bleiswijkse Zoom zich kan herstellen.

Wat is Phoslock[®]?

In deze [video](#) leggen we uit wat Phoslock[®] is en hoe het werkt in de verbetering van de waterkwaliteit. Kort gezegd: Phoslock[®] is een soort klei met lanthaan erin. Lanthaan is een stof die fosfaat sterk bindt. De binding is zo sterk, dat fosfaat niet meer kan vrijkomen. De klei legt fosfaat permanent vast en vormt een stabiel mineraal (rhabdofaan) in de waterbodem. Zo zijn er minder voedingstoffen en krijgen algen minder kans om te groeien. Meer weten? In deze [notitie](#) staat meer informatie over Phoslock[®].

Hoeveel Phoslock[®] wordt gebruikt?

Vooraf is onderzoek nodig om te kunnen bepalen hoeveel Phoslock[®] nodig is in de Bleiswijkse Zoom. Hiervoor hebben we eerst de hoeveelheid fosfaat in de sliblaag onderzocht en de hoeveelheid fosfaat in de onderliggende bodem. Op basis van het totaal van de resultaten uit deze onderzoeken meten we de juiste hoeveelheid Phoslock[®] af die nodig is om fosfaten in het water en de bodem te binden en vast te leggen. Phoslock[®] wordt als kleikorrels vermengd met water verspreid in de plas met een soort sproeiboot en dan bezinkt het naar de waterbodem.

Kan je zwemmen in water waarin Phoslock[®] zit?

De lanthaanklei Phoslock[®] is volledig veilig voor zwemmers en kan veilig worden gebruikt in de natuur, zo blijkt uit (internationale) studies en onderzoeken (van onder andere Wageningen University & Research). De stof wordt onder meer toegepast in water- en groengebieden en is in de Bleiswijkse Zoom niet schadelijk voor zwemmers en andere recreanten. Met succes wordt Phoslock[®] al jarenlang gebruikt om fosfaat te binden en algengroei te beperken in verschillende wateren in Nederland en elders in de wereld.

Wordt de Bleiswijkse Zoom helemaal vrij van blauwalg?

Blauwalgen zijn bacteriën die bijna overal in buitenwater voorkomen en horen bij een natuurlijk watersysteem. Omdat de Bleiswijkse Zoom een recreatiegebied is met een officieel aangewezen zwemplas, proberen we overmatige algengroei hier tegen te gaan. Hiervoor nemen we meerdere maatregelen die ervoor zorgen dat het ecosysteem zich kan herstellen. Want een goede balans in wat er groeit en bloeit, is belangrijk voor gezond en helder water. De garantie 'blauwalgvrij' kunnen we niet geven. De hoeveelheid blauwalgen vermindert, maar de bacteriën verdwijnen nooit helemaal. Bovendien wordt de groei van blauwalgen beïnvloedt door verschillende factoren, waaronder bijvoorbeeld weersomstandigheden.

Welke waarden en welke soorten blauwalgen zijn er in de afgelopen zomers gemeten in de Bleiswijkse Zoom?

Tijdens het zwemseizoen (mei tot oktober) worden elke twee weken metingen gedaan. In de afgelopen jaren hebben we in de Bleiswijkse Zoom vaak hoge waarden aan blauwalg gemeten. Die waarden zijn regelmatig hoger dan de norm voor zwemwater. Volgens de zwemwaternorm mag er niet meer dan 15 kubieke millimeter blauwalg per liter water in de plas zitten. De hoogst gemeten waarde aan blauwalg in de Bleiswijkse Zoom was tien keer hoger dan de norm voor zwemwater. Hierbij vinden we vooral de blauwalgen Planktotrix en Anabaena.

Wat zijn natuurvriendelijke oevers?

Een natuurvriendelijke oever is een geleidelijke overgang tussen water en land. Hier kunnen verschillende water- en oeverplanten gaan groeien. Die planten helpen het water te zuiveren (invangen van zwevend stof en algen). Ook zorgt de begroeiing voor een fijn leefklimaat voor allerlei (water)vogels, insecten, kikkers, vissen en andere waterdiertjes. Zij kunnen er schuilen, eten vinden, broeden, opgroeien en voortplanten. Met begroeide oevers die dienen als paaiplaats en opgroeiplaats voor vissen, wordt de basis gelegd voor een gezonde visstand. Natuurvriendelijke oevers dragen bij aan een betere waterkwaliteit en biodiversiteit.

Waarom zijn de vissen uit de plas gehaald?

Om vissterfte te voorkomen, zijn voor de start van de baggerwerkzaamheden de vissen in veiligheid gebracht. Afvisdeskundigen hebben de plas leeggevist en alle vissen gemeten, gewogen en geselecteerd. Met medewerking van Sportvisserij Zuidwest Nederland zijn duizenden kilo's vis verhuisd naar visverenigingen en wateren in het Lage en Hoge Bergse Bos. Dit gebeurde in fasen, om stress bij de vissen te beperken. Na afloop van de werkzaamheden worden alle snoeken, alen, ruisvoorns en zeelten teruggeplaatst. En van de karpers en brasems komen alleen de mooiste exemplaren terug in de plas, zo is afgesproken met Sportvisserij Zuidwest Nederland. Deze laatstgenoemde vissoorten woelen namelijk in de bodem, waardoor het water troebel wordt en minder licht doorlaat. Dit kan het water verstikken en versterkt de kans op algengroei.

Komen alle vissen weer terug naar de Bleiswijkse Zoom?

Na de werkzaamheden worden alle snoeken, alen, ruisvoorns en zeelten teruggezet in de plas. Met Sportvisserij Zuidwest Nederland is afgesproken, dat ook de mooiste karpers en brasems blijven. Voor een goede ecologische kwaliteit van het water is het belangrijk dat de visstand goed is. Dit betekent bijvoorbeeld dat er niet teveel vis moet zijn en zeker niet teveel van de soorten die de bodem van de plas omwoelen (zoals karpers en brasems). Door het woelen en wroeten in de bodem raken waterplanten los en gaan stukjes van de bodem door het water zweven. Hierdoor wordt het water troebel en neemt de algengroei toe. Dit is niet goed voor de kwaliteit van het water.

Blijven vissers welkom in de Bleiswijkse Zoom?

Vissers zijn natuurlijk welkom in recreatiegebied de Bleiswijkse Zoom. Dit water- en groengebied is en blijft een mooie plek om te vissen. Ook na de werkzaamheden. Dan kan er vooral gevist worden op snoek, zeelt en ruisvoorn. Er zwemmen minder bodemwoelers, zoals karpers en brasems. De Bleiswijkse Zoom is een vrij toegankelijk gebied, dat vooral op zomerse dagen graag en drukbezocht wordt voor sport en recreatie. Het water in de Bleiswijkse Zoom is een officieel aangewezen zwemplas.

Hoe lang duren de werkzaamheden?

Bij de aanpak van de Bleiswijkse Zoom komt heel wat kijken. Het is een meerjarenplan, dat in fases wordt uitgevoerd. De werkzaamheden vinden zoveel als mogelijk plaats buiten het broed- en recreatie seizoen. De voorbereidende werkzaamheden starten in het najaar van 2019. Het 'echte werk' vindt plaats in 2020 en 2021. Volgens planning is het hele project klaar in het voorjaar van 2021.

Als het project klaar is, is het water dan helder en zonder blauwalg?

Na de werkzaamheden is het water een stuk helderder dan ervoor. De maatregelen die we nu uitvoeren, zorgen ervoor dat het ecosysteem zich kan gaan herstellen. Dat neemt tijd in beslag en gebeurt niet van de ene op de andere dag. Stap voor stap ontstaat een betere balans in wat er groeit en bloeit in de Bleiswijkse Zoom. Door de uitvoering van de maatregelen vermindert de hoeveelheid blauwalgen, maar ze verdwijnen nooit helemaal. Blauwalgen zijn bacteriën die nou eenmaal voorkomen in buitenwater en horen bij een natuurlijk

watersysteem. De aanpak van de Bleiswijkse Zoom moet ertoe leiden, dat voor de zwemplas veel minder vaak een waarschuwing of negatief zwemadvies moet worden afgegeven. Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Recreatieschap Rottemeren en gemeente Lansingerland zetten zich samen in om de Bleiswijkse Zoom natuurlijk schoner en gezonder te maken.